

Alt cost diplomàtic

El pressupost de l'Acció de l'Estat a l'Exterior per al 2015 és de 676 milions d'euros (112.000 milions de les antigues pessetes); el d'Acció Exterior de Catalunya, 17 milions d'euros, menys d'un 3 per cent. En poc més de tres anys, el ministeri de García-Margallo ha gastat més de 12 milions d'euros en obres de reparació d'ambaixades o consolats.

L'Estat espanyol és propietari o arrendatari de més de cinc-cents immobles a l'exterior, entre ambaixades, consolats, centres de l'Instituto Cervantes, oficines de l'ICEX (Institut de Comerç

Exterior) o de l'AECID (Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament). De fet, el Ministeri reconeix 184 "representacions amb registre de matrícula consular" i 90 centres de l'Instituto

Cervantes; l'AECID té 49 unitats a l'exterior i l'ICEX anuncia a la seva web una xarxa d'oficines a 200 països. Potser per això, els Pressupostos de l'Estat atorguen a Acció exterior un total de 676 milions d'euros, una

García-Margallo a Quito. El Ministeri va treure a concurs la gestió i assistència dels seus viatges. El Corte Inglés va guanyar amb una oferta de cinc milions d'euros.

xifra considerable per mantenir una plantilla inflada i una xarxa de consolsats i ambaixades extensa.

Segons les dades de l'informe sobre el Servei Europeu d'Acció Exterior editat per European Policy Center el 2012 –*The European External Action Service and National Diplomatics*, de Rosa Balfour i Kristi Raik (eds.)–, l'Estat espanyol és el quart de la Unió Europea amb més personal al Ministeri d'Afers Exteriors (5.701 persones), després de França –el primer, amb 15.000–, Regne Unit i Alemanya. I per sobre d'Itàlia, que només té en plantilla 4.333 persones

tot i tenir més missions diplomàtiques al món (229) que Espanya (221). És a dir que la presumptament pesada maquinària burocràtica italiana té 1.400 funcionaris menys i més presència a l'exterior.

Aquest quart lloc d'Espanya en el nombre de funcionaris d'Exteriors tampoc es correspon amb el seu posicionament prenent el PIB com a referència. En aquest cas seria també en el cinquè lloc de la UE després d'Itàlia.

Malgrat això, i el pressupost esmentat de 676 milions d'euros, el ministre García Margallo critica l'obertura de dues delegacions de la Generalitat de Catalunya a Roma i Viena i va amenaçar, fa dues setmanes, de recórrer aquestes noves oficines i portar la Llei d'Acció Exterior catalana al Tribunal Constitucional.

També la vice-presidenta Soraya Sáez de Santamaría ha declarat que l'Advocacia de l'Estat està estudiant si les noves delegacions de la Generalitat violen la llei i va suggerir on es pot trobar una barrera per a aquestes noves delegacions: "Les comunitats autònomes, això, el Tribunal Constitucional ho ha deixat clar, poden tenir una acció exterior, però això mai no pot suposar la invasió de l'atribució que tenen els Estats d'assumir aquesta direcció de la política exterior que, a més, la Llei d'Acció Exterior, per primer cop en el nostre ordenament jurídic, disciplina oportunament".

La LAESE (Llei d'Acció i del Servei Exterior de l'Estat), que va ser aprovada pel Govern Rajoy el 2014, està pensada per parar els peus a l'acció exterior de Catalunya, si cal. El professor titular de relacions internacionals a la Universitat de Santiago de Compostela Rafael García Pérez diu, en un estudi sobre la LAESE, que "el contingut de l'Estratègia d'Acció Exterior no està prou detallat en el text de la llei, la qual cosa pot donar lloc a una extralimitació per part del Govern en les seves atribucions". El mateix García Pérez recorda que el dictamen del Consell d'Estat sobre la llei afirma que "l'actuació de les comunitats autònomes no s'ha d'entendre supeditada a qualsevol contingut d'aquells instruments sinó només

circumscriu als que defineixin directrius d'actuació pròpies de la política exterior de l'Estat". Per això el professor de la Universitat de Santiago creu que "la LAESE augura possibles conflictes a l'hora de ser aplicada a la pràctica".

La intenció última del Govern Rajoy seria escapar la política exterior de Catalunya que és la més activa en aquest sentit i ha anunciat una ampliació de les seves delegacions en paral·lel al procés sobiranista. La Generalitat de Catalunya té ara set delegacions de Govern (París, Berlín, Nova York, Brussel·les, Londres, Roma i Viena), quatre agències de l'ACCD, deu oficines de l'Agència Catalana de Turisme i cinc de l'Institut Ramon Llull (París, Nova York, Berlín, Londres i l'Alguer). De Centres de Promoció de Negocis d'ACCIÓ n'hi ha 34. La despesa total de la Generalitat en Acció Exterior és de 17 milions per aquests cinquanta punts, la qual cosa equivaldria a 340.000 euros de mitjana per cada centre. Els 676 milions de l'Estat per als 500 punts del ministeri equivaldrien a una despesa per centre d'1.352.000, quatre vegades més.

La Generalitat Valenciana té 16 centres de la xarxa REDEX de promoció de l'exportació (10 centres i 6 "antenes"), tot i estar compartits amb l'Estat des de 2012. Aquell any, "d'acord amb el Ministeri d'Economia", la Generalitat Valenciana va integrar els 11 centres que tenia l'Institut Valencià de l'Exportació (IVEX) en la xarxa de representació exterior de l'Estat. El ministeri va voler exemplificar, amb aquesta acció, la línia que haurien de prendre totes les comunitats autònomes, una promoció exterior "de forma més coordinada i estalviant costos d'estructura". De delegacions a l'exterior, la Generalitat només conserva la que té a Brussel·les per tractar amb la UE.

Les Illes Balears conserven també el Centre Balears Europa a Brussel·les.

La residència de l'ambaixador.

Només a Brussel·les, l'Estat espanyol té l'ambaixada, la residència oficial de l'ambaixador, el consolat, la representació permanent davant la UE,

El president Mariano Rajoy, al Cervantes de Pequín.

La llarga mà de Cervantes

L'Institut Cervantes té 90 centres a 43 països del món, compta amb una plantilla de 1.033 persones i té un pressupost per 2015 de 115 milions d'euros, tot i que, teòricament, només la meitat són aportats per l'Estat.

Els Pressupostos Generals de l'Estat per al 2015 preveuen, per a l'Institut Cervantes (IC), 114,8 milions d'euros, tot i que assegurin que la meitat (més concretament un 52,8%) ho cobrirà el mateix IC amb la venda de patrimoni immobiliari que té a l'exterior, concretament el centre de Brussel·les (valorat en 3,2 milions d'euros), un pis de São Paulo (Brasil) i altres pisos a Atenes i Varsòvia (que, en total, sumarien 4,8 milions d'euros més) i la previsió que augmentin els beneficis per cursos d'idiomes. És a dir que, si la venda de patrimoni suma uns 8 milions d'euros, uns 50 milions s'hauran d'aconseguir de cursos d'espanyol per a estrangers.

Els comptes de l'Institut Cervantes –i no només els comptes– han estat, en els últims anys, observats i vigilats, fins i tot pels organismes estatals de control, com el Tribunal de Comptes. L'any passat aquesta institució va criticar la selecció de directors de centres de l'Institut a l'exterior, perquè no sempre responien a les condicions mínimes exigides. “L'anàlisi del procés –explicita el Tribunal– no permet concloure que la selecció dels directors s'acomodés als principis de mèrit i capacitat”. El Tribunal de Comptes feia esment, concretament, de l'elecció de la directora del centre de Nàpols, Luisa Castro Legazpi, perquè no complia les condicions mínimes requerides, cosa que

d'altres candidats sí que acreditaven.

Els últims comptes auditats de l'Institut Cervantes són els de 2013 (es van fer públics al BOE de 24 d'octubre de 2014) i revelen que l'Estat hi va aportar aquell any 51,4 milions d'euros en “transferències i subvencions”.

Aquell mateix estat de comptes de 2013 revelava que l'Institut Cervantes donava feina a 1.033 persones, 219 de les quals eren a la seu central i 814, als centres que l'IC té a l'estranger. A l'Informe d'Auditoria dels comptes del Cervantes, realitzat per l'Oficina Nacional d'Auditoria i publicat en l'esmentat exemplar del BOE, també s'expressaven diversos dubtes sobre els comptes de l'IC. Per una banda es constaten diverses carències en els pressupostos de l'IC que dificulten la seva feina: “la informació (...) relativa als béns adquirits amb anterioritat al 2005 es troba en un procés de verificació física (...) que (...) no ha finalitzat, i constitueix una limitació a efectes d'aquesta auditoria” o “L'entitat no ha realitzat estudis que li permetin determinar la possible existència de deteriorament de valor en els elements del seu immobilitzat material”.

Però, d'altra banda, es qüestionen les condicions de venda del patrimoni de l'Institut: “L'entitat ha començat una política de venda de determinats immobles com també de drets d'arrendament. D'aquesta manera, l'estat de liquidació del pressupost d'ingressos reflecteix els cobraments rebuts a compte de la venda de l'edifici de Tel Aviv, i de la cessió del dret d'arrendament de l'edifici de Londres, ambdues operacions amb efectes en l'exercici 2014. En relació amb aquestes operacions, no s'ha disposat de la documentació relativa a l'anàlisi de les alternatives existents que suporta la decisió de venda adoptada”.

la representació permanent davant l'OTAN, una oficina de l'ICEX i una oficina de l'Institut Cervantes.

No fa gaire l'eurodiputat de CiU Ramon Tremosa denunciava en una piulada que, després de la marxa d'Estanislau Vidal-Folch fa uns mesos, a la representació permanent d'Espa-

nya davant la UE, no hi treballa ni un sol català, d'una plantilla de més de 300 persones. Ningú li ho ha desmentit.

Tot i que l'Estat en manté la titularitat, l'ambaixador no viu a la “residència oficial de l'ambaixador” sinó en un altre lloc. Aquestes de-

pendències són buides. Segons expliquen diverses fonts a EL TEMPS, la residència oficial només s'obre el 12 d'octubre per a una recepció “oficial” pel Dia de la Hispanitat. Les mateixes fonts asseguren que s'hi conviden unes 2.000 persones amb invitacions personals escrites a mà.

A banda d'això, la importància de Brussel·les en la política europea és evident i la concentració de missions diplomàtiques és justificable. A Alemanya hi ha l'ambaixada de Berlín, cinc consolats, dues oficines de l'ICEX i cinc centres del Cervantes (a Berlín, Bremen, Frankfurt, Hamburg, Munic). A França hi ha ambaixada, deu consolats, un col·legi espanyol, un ICEX, les representacions davant del Consell d'Europa i l'OCDE i quatre Cervantes (París, Bordeus, Lió i Tolosa de Llenguadoc). Dinou immobles diferents. I als Estats Units, vint més; a l'Argentina, vuit edificis; al Marroc, dotze, i a la Xina, onze.

Molts d'aquests immobles són edificis històrics, sovint catalogats com a patrimoni arquitectònic a protegir. Tenen despeses i necessiten obres de reparació, sensiblement superiors a les d'un edifici nou. És el cas, per exemple, de l'Ambaixada d'Espanya a l'Havana. El 23 de setembre de 2014, un anunci del BOE informava de la "formalització del contracte d'obres de rehabilitació de les façanes, cobertes i de reparació dels danys provocats per filtracions" a la cancelleria de l'Ambaixada. L'import total del contracte: 985.148 euros. Gairebé un milió. És clar que s'ho val. L'Ambaixada d'Espanya és l'única de les seues diplomàtiques situada a l'Havana vella, data de 1912 i era propietat de la família Sarrà, "d'origen català" segons la informació de l'Ambaixada mateix. Segons informava *El Mundo*, fa uns anys els descendents dels propietaris d'aquest palau –que van fugir de l'Havana quan esclatà la revolució– en reclamarien la propietat el dia que acabés el règim castrista. Cuba va cedir el palau a Espanya el 1984.

Anuncis del BOE. El primer dels anuncis de licitació pública del Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació, amb García-Margallo com a titular de la cartera –cosa que potser no el fa directament responsable a ell sinó a la seua predecessora Trinidad Jiménez–, va ser un contracte de subministrament d'estovalles i coberteria per les "representacions diplomàtiques i consulars d'Espanya a l'exterior". En total, tres lots (un

A dalt, l'Ambaixada d'Espanya a Tòquio, construïda per 17 milions d'euros pel Govern Aznar. A sota, l'Ambaixada de l'Havana, que Castro va expropiar a la família Sarrà i després oferí a Espanya.

joc de taula oficial de gala, un servei de taula i una coberteria oficial) per un total de 330.400€, concretament 188.000 per al de gala, 70.800€ per al simple "servei de taula" i 70.800€ més per la coberteria. L'anunci no especifica quantes "representacions diplomàtiques" van estrenar aixovar uns mesos després gràcies a aquesta despesa.

Dos d'aquests lots es van comprar a El Corte Inglés. No és l'únic cas. Tal com revelava el llibre *Les #CosedelBOE* d'Andreu Mas i el diputat d'ERC Pere Aragonès (Nautilus,

2014), el Ministeri d'Exteriors va fer públic el 14 de febrer de 2013 un sucós contracte de gestió i assistència tècnica de viatges. El guanyador n'era també El Corte Inglés. Més de cinc milions d'euros (5.071.430, concretament).

És època de vaques magres, de crisi i d'austeritat. Per això el Ministeri d'Afers Exteriors només ha gastat uns 12 milions en reformes i construccions en ambaixades i consolats (vegeu pàgines 17 i 18). La xifra és astronòmica, però en època de vaques grasses hauria estat superada per algu-

Els representants de l'Ambaixada d'Espanya a Xangai en la inauguració d'una nova botiga de Porcelanosa.

nes despeses extra com la construcció d'una sola ambaixada. El 2002, en plena majoria absoluta de José María Aznar, es va aprovar una nova ambaixada per a Tòquio que va costar 17 milions d'euros. Com deien Aragonès i Mas, “la milionada és injustificable, sobretot si es té en compte que aquesta és només una part del cost”, perquè “després caldrà posar-hi mobles, instal·lar-hi els serveis...”. No es van estar de res i “van encarregar l'obra a la Taisei Corporation, l'empresa que va construir el primer metro del Japó i el nou Palau Imperial japonès, entre d'altres”.

En canvi, a l'època del ministre García-Margallo l'obra més cara han estat les “obres d'ampliació” –res d'obra nova– de la cancelleria de l'Ambaixada d'Espanya a Amman (Jordània): 4,84 milions d'euros. Publicada al BOE el 13 de desembre –Santa Llúcia ens conservi la vista– de 2012. El concurs el va guanyar la constructora Nabil Naber Contracting

L'ambaixador a Brussel·les no viu a la residència oficial, només oberta a recepcions

& Interiors, autora també del Parlament de Jordània o l'Hospital King Abdullah. L'ampliació de la cancelleria no va ser prou per allotjar l'Institut Cervantes a Amman, que té una altra adreça.

L'ambaixador espanyol a Brussel·les no és l'únic que no viu a la residència de l'ambaixador. Aragonès i Mas expliquen el rerefons del contracte d'un milió d'euros per rehabilitar l'ambaixada de Tel Aviv, publicat al BOE el 29 de juliol de 2013: “El més greu és que el seu predecessor [el de l'ambaixador] no va viure a la residència propietat de l'Estat, sinó que va anar amb la seva

família a un altre allotjament, de lloguer. Durant cinc anys la casa va estar abandonada i realment va quedar en un estat lamentable. El cost del lloguer: res, 20.000 euros mensuals, una minúcia. L'eficàcia econòmica del Ministerio (...) és exemplar: va pagar en un termini de cinc anys 1.200.000 euros en concepte de lloguer i després se'n va haver de gastar més d'un milió per rehabilitar la casa que no havia volgut l'anterior ambaixador”.

Potser Exteriors ha après la importància de la conservació del patrimoni, però això no abaratirà les despeses: per l'ambaixada de Berlín va licitar un contracte de “manteniment general de l'edifici i les instal·lacions”, pel mòdic preu de 293.346 euros; per la de París va fer públic un contracte de “Neteja de l'ambaixada, la Delegació davant l'OCDE i la residència ambaixador”. El guanyador del concurs obtingué 305.000€.

Àlex Milian